

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI



«HOLAYMAN»
sharqshunoslik
rektori
veva

2024-yil

**07.00.03 – JAHON TARIXI IXTISOSLIGI BO'YICHA TAYANCH
DOKTORANTURAGA "MUTAXASSISLIK" FANIDAN QABUL IMTIHONI
DASTURI**

Toshkent – 2024

Dastur Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti Kengashida ko'rib chiqilgan va tasdiqlangan (2024-yil 5-oktabrdagi 2- sonli bayonnoma).

Tuzuvchilar:

N. E. Karimova – tarix fanlari doktori, professor

U. A. Abdullayev – tarix fanlari nomzodi

Taqrizchilar:

S. B. Shadmanova – tarix fanlari doktori, professor

A. X. Xudayberdiyev – tarix fanlari nomzodi, dotsent

KIRISH

Ushbu dastur dunyo mamlakatlarining eng qadimgi davridan to hozirgi kungacha bo‘lgan tarixini o‘z ichiga qamrab olgan bo‘lib, unda eng qadimgi davlatlarning tashkil topishi, ularning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi va madaniy taraqqiyotiga katta o‘rin berilgan. Hamda keyinchalik markazlashgan yirik mustaqil davlatlarning tashkil topishi, ulardagi ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy jarayonlar haqida so‘z yuritiladi.

Mazkur dastur talabalarga dunyo mamlakatlaridagi tarixiy jarayonlarni tahlil qilib, undan mustaqil mantiqiy xulosalar chiqarishga yordam beradi. Dasturda har bir mamlakat tarixiga oid asosiy va qo‘shimcha adabiyotlar ro‘yxati ilova qilingan.

“07.00.03-Jahon tarixi” mutaxassisligi bo‘yicha tayyorlanadigan bo‘lajak oliy darajali mutaxassislarga shundan kelib chiquvchi talablar qo‘yiladi. Shuning uchun ham mazkur soha bo‘yicha bo‘lajak kadrlar nafaqat mintqa va jahon xalqlari tarixi taraqqiyotining umumiy qonuniyatlarini balki, tarixiy tadqiqotlarning zamonaviy usullarini qiyosiy tahlil qila olish qobiliyatiga ega yoshlar orasidan tanlab olinishi eng muhim va dolzarb masaladir. Mazkur dasturning va unda aks etgan savollarning maqsad va vazifasi aynan shu muammoga qaratilgandir.

Dasturning maqsadi va vazifalari

“07.00.03-Jahon tarixi” mutaxassisligi bo‘yicha tayyorlanadigan bo‘lajak kadrlarning yuqorida bayon etilgan masalalar bo‘yicha bilim va ko‘nikmalarini aniqlash vq tegishli tarzda baholash ushbu dasturning maqsadini belgilaydi. Ushbu dastur va uning asosida tuzilgan savollar aynan shu vazifaga qaratilgandir. Bu maqsad va vazifalarni bajarish uchun bo‘lg‘usi tadqiqotchi va oliy malakali pedagoglar tarixiy manbashunoslikni va tarixshunoslik asoslarini mukammal bilishlari lozim.

Asosiy qism

“07.00.03-Jahon tarixi” mutaxassisligi yuzasidan katta ilmiy hodim - izlanuvchilikka kirish imtihoni savollarining mazmuni kafedra o‘quv rejasidagi bakalavriatura va magistratura bosqichida olingan, hamda Respublikaning boshqa OO‘Yularidagi ushbu soha bo‘yicha ta‘lim beruvchi yo‘nalish va mutaxassislik diplomiga ega bo‘lgan shaxslarga mo‘ljallangan. Dastur va savollar Jahon tarixidagi hozirgi muammolar, tarixiy tadqiqotlarning zamonaviy usullari va ularning tahlili, sivilizatsiyalar tarixi rivojlanishi, xaritalar va ular bilan ishlash amaliyoti, individual ilmiy-tadqiqot va eksperimental ish va boshqa o‘quv fanlari yuzasidan tayyorlangan.

“07.00.03-Jahon tarixi” mutaxassisligi yuzasidan kirish imtihoni bo‘yicha ko‘rsatma va yo‘llanmalar

Kirish imtihoni savollarini raqamli variantlar shaklida, har bir variantda uchtdan savol kiritib tuzilgan. Savollarning birinchisi, “Osiyo va Afrika mamlakatlari tarixi”dan, ikkinchisi “Evropa va Amerika mamlakatlari tarixi”dan, uchinchisi “Tarixiy tadqiqot metodologiyasi va metodlari” sohalari bo‘yicha qo‘yilgan.

Savollarni tuzishda davriylik uzluksizlik va tarixiy uzviylik tamoyillariga asoslanilgan.

Kirish imtihonlari oldidan kafedra mutaxassislik bo‘yicha savollarni ilmiy bo‘limga topshiradi va elektron nusxa hamda qog‘oz ko‘chirmasi orqali katta ilmiy xodim-izlanuvchi lavozimiga nomzodlarni tanishtirish imkoniyati yaratiladi.

Asosiy qism

Osiyo va Afrika mamlakatlarining qadimgi tarixi

Qadimgi Mesopotamiya. Mesopotamiyaning eng qadimgi davlatlari. (Shumer va Akkad). Manbalar. Moddiy madaniyat yodgorliklari. Tarixshunoslik. Mesopotamiyaning tabiiy sharoiti va aholisi. Lugal-Zagisi davrida shumer podshohligining tashkil topishi (er. av. 2373-2349 yillar). Akkadning yuksalishi. Sargon 1 (er. av. 2369-2314 yillar) hukmronligi. Gutiylarning Mesopotamiyani istilo qilishi. Urning III sulolasi davrida Mesopotamiya.

Qadimgi Bobil podshohligi. Xammurapi qonunlari. Iqtisod va ijtimoiy munosabatlar. Savdo. Qulchilikning rivojlanishi. Yer egaligi. Huquq va sud qilish. Davlat hokimiyati (Despotiya). Bobilning kassitlar tomonidan istilo qilinishi. Qadimgi Bobil yozuvi. Din. Davlat e'tiqodi va podshohning ilohiylashtirilishi. Adabiyot. Tasviriy san'at. Ilmiy bilimlarning vujudga kelishi.

Qadimgi Misr. Eng qadimgi Misr davlatining paydo bo'lishi

Qadimgi Misr manbalari va tarixshunoslik. Tabiiy sharoiti va aholisi. Tosh davrining qoldiqlari. O'troq dehqonchilikning paydo bo'lishi. Eng qadimgi sinfiy jamiyatning paydo bo'lishi.

Qadimgi podshohlik davrida Misr

Xo'jalikning rivojlanishi. 3 va 4 sulolalar hukmronligi. Piramidalar qurilishi. Istilochilik yurishlari. 5 va 6 sulolalar hukmronligi. Davlat hokimiyatining tashkil topishi. Misrning nomlarga bo'linib ketishi.

O'rta podshohlik davrida Misr. Gerakleopol va Fiva o'rtasidagi kurash. Xo'jalikning taraqqiyoti. Savdoning rivojlanishi. Istilochilik yurishlari. Ijtimoiy tabaqalanish va qulchilikning rivojlanishi. Shaharlar. Kambag'al va qullarning qo'zg'olonlari. Giksoslarning Misrga bostirib kirishi.

Yangi va so'ngi podshohlik davrida Misr. Yangi podshohlik davrida Misr. Giksoslarning Misrdan haydab chiqarilishi. Mamlakat ishlab chiqaruvchi kuchlarining o'sishi. Savdo. Istilochilik yurishlari. Diplomatiya. Exnaton islohotlari. XIX – sulola hukmronligi davrida Misr.

So'ngi podshohlik davrida Misr. Iqtisod va ijtimoiy tuzum. Liviyaliklarning Misrni istilo qilishi. Efiopiyaliklarning misrni istilo qilishi. Sais hokimlarining Misrni birlashtirishi. Sais davri madaniyati.

Qadimgi Misr madaniyati. Yozuv. Din. Motam-ma'raka marosimi. Adabiyot. Miflar. Sayohatnomalar. Diniy she'riyat. Nasihatlar. Dunyoviy va diniy-falsafiy she'riyat. Tasviriy san'at. Ilmiy bilimlarning vujudga kelishi. Maktab.

Qadimgi Suriya va Finikiya. Qazishlar. Yozma manbalar. Tabiiy sharoiti va aholisi. Misrning Suriya bilan Finikiyani istilo qilishi. Ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlar. Savdo. Mustaqil Suriya va Finikiya davlatlarining tashkil topishi. Kolonizatsiya. Madaniyat.

Qadimgi Falastin. Qazishlar. Yozma manbalar. Tabiiy sharoiti va aholisi. Er. av. III va II ming yilliklarda Xanaan mamlakati. Qadimgi yahudiy qabilalarining falastinni istilo qilishi. Xo'jalikning rivojlanishi va ijtimoiy tuzum. Yer egaligi. Isroil podshohligining tashkil topishi. Dovud. Sulaymon. Isroilning Yahudiyadan ajralishi. Payg'ambarlar. Isroil va Yahudiyaning qulashi. Din va adabiyot. Madaniyat.

Qadimgi Ossuriya. Manbalar. Tabiiy sharoiti va aholisi. Xo'jalikning rivojlanishi va ijtimoiy tuzum. Eng qadimgi Ossuriya davlatining tashkil topishi. Ossuriyaning birinchi

marta yuksalishi. Ossuriyaning ikkinchi marta yuksalishi. Ossur davlatining tashkil topishi. Ossuriyaning IX – VII asrlardagi xo‘jaligi va ijtimoiy tuzumi. Davlatni idora qilish. Ossur podsholarining istilochilik yurishlari. Madaniyat.

Qadimgi Eron. Manbalar. Tabiiy sharoiti va aholisi. Elam. Erondagi eng qadimgi qabilalarning xo‘jaligi va ijtimoiy tuzumi. Midiya. Ahamoniylar podsholigining tashkil topishi. Kayxisrav (er. av. 558-529 yillar). Qo‘mbiz (er. av. 529-523 yillar) va eronliklarning Misrni istilo qilishi. Doro 1 va uning islohotlari. Davlat hokimiyati. Doro I ning tashqi siyosati. Din va madaniyat.

Qadimgi Hindiston. Manbalar. Tarixshunoslik. Tabiiy sharoiti va aholisi. Eng qadimgi shaharlar va davlatlar. Shimoliy Hindistonni oriylar tomonidan bosib olinishi. Iqtisod va ijtimoiy tuzum. Tabaqalanish-Varna (kasta) tizimi. Davlat hokimiyati apparatining vujudga kelishi. Er. av. VI-IV asrlarda Hindiston. Aleksandr Makedonskiyning Hindistonga yurishi. Chandragupta. Er. av. Ashoka davlati. Qadimgi Hindiston madaniyati. Din. Tasviriy san‘at. Ilmiy bilimlar.

Qadimgi Xitoy. Manbalar. Tarixshunoslik. Tabiiy sharoiti va aholisi. Shan-In davlati. Xo‘jalik va jamiyatning rivojlanishi. Eng qadimgi davlatning vujudga kelishi. Yozuvning paydo bo‘lishi. Chjou davlati (er. av. XII-VIII asrlar). Xo‘jaligi va ijtimoiy tuzumi. Davlat tuzumi. Chjou davrining siyosiy tarixi. Yagona davlatning parchalanish davri (er. av. VIII-III asrlar). Sin sulolasi hukmronligi. Xan sulolasi hukmronligi. Tashqi savdo. Van Mann islohotlari. Xalq qo‘zg‘olonlari. Qadimgi Xitoy madaniyati. Din. Adabiyot. Tasviriy san‘at. Ilmiy bilimlar.

Osiyo va Afrika mamlakatlarining o‘rta asrlar tarixi

Arab mamlakatlari VI-XI asrlarda. Arab mamlakatlari VI asr oxiri-VII asr boshlarida. Ilk arab xalifaligi. Ummaviylar xalifaligi. Bog‘dod xalifaligining vujudga kelishi. Abbosiylar xalifaligida xalq qo‘zg‘olonlari. Abbosiylar xalifaligining qulashi. Arab xalifaligiga qarshi mo‘g‘ullarning yurishlari. Arab xalifaligi madaniyati.

Arab mamlakatlari XI-XVI asrlarda. Fotimiylar xalifaligi. Ayyubiylar sultonligi. Mamluklar sultonligi. Amir Temurning arab mamlakatlariga yurishi. Arab mamlakatlarini Usmonli turklar tomonidan bosib olinishi.

Turkiya. Turkiya ilk o‘rta asrlarda. Turkiy qabilalar kelishiga qadar Kichik Osiyo. Kichik Osiyoni turklar tomonidan istilo qilinishi. Usmonli turklar imperiyasining tashkil topishi. XV asrda Usmonli turklar davlatining kengayishi. XVI asr birinchi yarmida Usmonli turklar imperiyasi. XVI asrning ikkinchi yarmi va XVII asr birinchi yarmida Usmonlilar davlatining inqirozga uchrashi.

Yeron. Sosoniylar davlati. Eron Arab xalifaligi tarkibida (VII asr o‘rtalari-X asr boshlari). Eronda mustaqil amirliklarning vujudga kelishi. Eron rivojlangan feodalizm davrida (X –XIII asr boshlari). Eron mo‘g‘ul xonlari istibdodi davrida. Eron feodal tarqoqlik davrida (XIV-XV asrlar). O‘rta asrlarning so‘nggi davrida eron. Safa‘iylar davlati (XVI-XVII asrlarning 1-yarmi).

Afg‘oniston. Afg‘onistonda feodal munosabatlarning vujudga kelishi. Afg‘oniston Arab xalifaligi va mahalliy musulmon sulolalari hokimiyati ostida. Afg‘oniston Faznaviylar hokimiyati ostida. Mo‘g‘ullar bosqini davrida Afg‘oniston. Amir Temur va temuriylar. Afg‘onistonda boburiylar davlati.

Hindiston. Hindistonni o‘rta asrlar tarixnavisligi. Hindiston ilk o‘rta asrlar davrida. VI-VIII asrlarda Hindiston davlatlari. VIII-XII asrlarda Shimoliy Hindiston davlatlari. XI-XIV asrlarda Janubiy Hindiston davlatlari. Dehli sultonligi. XIV-XV asrda Bahmoniylar

davlati. Portugaliya mustamlakachilarining Hindistonga kirib kelishi. Boburiylar davlatining vujudga kelishi. Akbar davrida Boburiylar imperiyasining gullashi. Boburiylar imperiyasida tushkunlik. Diniy islo hatchilik harakati. XVII asrda Hindistonda Yevropa ekspansiyasining kuchayishi. XIII-XVII asr o'rtalarida Hindiston madaniyati.

Xitoy. III-IV asrlarda Xitoyda feodal munosabatlarning vujudga kelishi. Xitoy Shimoliy va Janubiy sulolalar davrida. Xitoyning birlashishi hamda VI asr-VIII asr 1-yarmida Suy va Tan feodal imperiyalari. Xitoy feodal munosabatlar rivojlanishi davrida. Xitoy besh sulola va o'n podsholiklar davrida Mo'g'ullar hujumi, ular zulmining daf etilishi va Min imperiyasining tashkil topishi. XV-XVII asr boshlarida Xitoyda sotsial-iqtisodiy tuzum. Dehqonlar urushi va Xitoy xalqining feodallar va manjur istilochilariga qarshi kurashi.

Yaponiya. Yaponiyada feodal munosabatlarning vujudga kelishi (VII-X asrlar). Feodal munosabatlarning rivojlanishi (X-XIV asrlar). Yaponiya taraqqiy qilgan feodal munosabatlar davrida (XV-XVII asrlar). Yaponiyada yevropaliklarning paydo bo'lishi va ularning faoliyati. XV-XVII asrlarda Yaponiya madaniyati.

Koreya. Koreyada uch davlatning barpo bo'lishi. Silla davlatining qulashi va Koryo davrining boshlanishi (IX asr oxiri-X asr boshi). Mo'g'ullar bosqini davrida Koryo davlati. Koreya ilk Chosan davrida. XVII asr boshida manchjurlar bosqini.

Osiyo va Afrika mamlakatlarining yangi tarixi

Turkiya. XVII asr ikkinchi yarmi – XVIII asrlarda Usmonli turk imperiyasi. XVIII asr birinchi yarmida Usmonli imperiyasining xalqaro siyosati va Sharq masalasini kelib chiqishi. Usmonli turk imperiyasidagi islohotlar. Salim III islohotlari va uning mohiyati.

Rossiya-Turkiya urushlari. Usmonli turk imperiyasini kapitalistik mamlakatlar tomonidan yarim mustamlakaga aylantirilishi. Tanzimat. «Yangi usmonlilar» jamiyati. XIX asr oxiri – XX asr boshida Turkiyaning ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyoti. Yosh turklar inqilobi. Turkiya birinchi jahon urushi yillarida.

XVIII asrda Arab mamlakatlari Usmonli turk imperiyasi tarkibida. Arab mamlakatlarining ijtimoiy-iqtisodiy tuzumi. Feodal yer egaligi shakllari va feodal ekspluatatsiya usullari. Misrda mamluklar, Tunisda Husayniylar, Jazoirda Deylar hukmronligi. Karamanlilar davrida Liviya. Iroqda Husayniylar hukmronligi. Arabistonda Vahhobiylar. Alibey va Zohir al-Umarlarning turklarga qarshi kurashi.

Misrga fransuzlarning harbiy-dengiz ekspeditsiyasi va Misr xalqining fransuz istilochilariga qarshi kurashi. Misrda ingliz-fransuz raqobati.

XIX asr va XX asr boshlarida Arab mamlakatlari. Muhammad Ali islohotlari. XIX asr birinchi yarmida Misrning iqtisodiy taraqqiyoti. Muhammad Alining Turkiya sultonligi bilan kurashi. 1839-1841 yillardagi Misr inqiroziga buyuk davlatlarning aralashishi. 1854-1879 yillardagi islohotlar. Suvaysh kanalining qurilishi va Misrni chet el sarmoyasi tomonidan asoratga solinishi.

Islohotlar. Fransiyaning Shimoliy Afrikadagi mustamlaka ekspansiyasi. Jazoir xalqining Abdulqodir boshchiligidagi fransuz bosqinchilariga qarshi qo'zg'oloni.

Misrning yarim mustamlakaga aylanishi. Misrning Britaniya imperializmi tomonidan zabt etilishi. Mustamlaka siyosatining ijtimoiy-iqtisodiy oqibatlari. Yangi ijtimoiy kuchlarning shakllanishi. Siyosiy partiyalarning tashkil topishi va kasaba uyushmalari.

Sudanda Maxdiylar qo'zg'oloni. 1911 yil Tripolitaniya urushi. Liviyaning Italiya tomonidan bosib olinishi.

Tunisning yarim mustamlakasiga aylanishi. 1881 yil Madrid konferensiyasi. «Osiyoning uygʻonishi» davrida arab mamlakatlari. Birinchi arab milliy tashkilotlarining vujudga kelishi. Birinchi jahon urushi davrida arab mamlakatlari.

Yeronda safaviylar davlatining qulashi va feodal nizolar. Eron xalqining afgʻon va turk istilochilariga qarshi kurashi. Nodirni hokimiyat tepasiga kelishi, uning ichki va tashqi siyosati. Xalq qoʻzgʻolonlari. Nodirshoh davlatining parchalanishi va feodal nizolar. Karimxon Zend va uning siyosati. Kojarlar hokimiyatining oʻrnatilishi va Yevropa davlatlarining ekspansiyasi.

1841 yil ingliz-yeron savdo shartnomasi. Eronda Bobiylar qoʻzgʻoloni. Eronni yarim mustamlakaga aylanishi.

1907 yil ingliz-rus shartnomasi. 1906 yil Tehrondagi aksilinqilobiy toʻntarish. 1908-1909 yil Tabriz qoʻzgʻoloni.

Birinchi jahon urushi davrida buyuk davlatlarning eron hududini egallashi. Urush yillarida milliy-ozodlik harakati.

Afgʻoniston yangi davrda. Afgʻonistonda Durroniylar davlati. Rus–afgʻon munosabatlari. Afgʻoniston xalqlarining ingliz mustamlakachilariga qarshi kurashi. Yosh afgʻonlar harakati. Afgʻoniston birinchi jahon urushi yillarida.

Hindiston XVI asr ikkinchi yarmi XIX asr birinchi yarmida. Hindiston XVI asr ikkinchi yarmi-XVII asr birinchi yarmida. Boburiylar hokimiyatining tanazzulga yuz tutishi. Xalq qoʻzgʻolonlari. XVIII asr ikkinchi yarmida Hindistonni britaniya tomonidan zabt etilishi. Ost-Indiya kompaniyasining Hindiston bilan savdo yakkahokimligini ingliz hukumati tomonidan bekor qilinishi va Hindistonni kapitalistik Angliyaning agrar-xom ashyo manbaiga aylanishi.

XIX asr oxiri – XX asr boshlarida Hindiston. 1857-1859 yillardagi hind qoʻzgʻoloni. XIX asr oxirgi choragida Hindiston. Hindiston Milliy Kongressi. Hindistonda XX asr boshida Britaniya mustamlaka tizimi va ozodlik uchun kurash. Hindiston birinchi jahon urushi yillarida.

Xitoy XVII asr oʻrtalarida XIX asr birinchi yarmi. Xitoy XVII-XVIII asrlarda Manjur feodallari hokimiyati ostida. Xitoy madaniyati. Xitoyni kapitalistik davlatlar tomonidan asoratga solinishining boshlanishi. «Afyun» urushlari. Dehqonlar urushi va Taypin davlatining vujudga kelishi.

XIX asr oxiri –XX asr boshlarida Xitoy. Rus-Xitoy munosabatlari. XIX asr oxiri XX asr boshida Xitoyni imperialistik davlatlar tomonidan yarim mustamlakaga aylantirilishi. Xitoy xalqining ozodlik kurashi. «Osiyo uygʻonishi» va birinchi jahon urushi davrida Xitoy.

Yaponiya XVII asr oxiri – XX asr boshlarida. XVII asr oʻrtalarida Yaponiyaning iqtisodiy ahvoli. Tokugava davlati. Rus-Yapon munosabatlari. Tokugava syogunati davrida Yaponiya madaniyati. Yaponiyada 1867-1868 yillar inqilobi va burjua oʻzgarishlar. XIX asr 70-90 yillarida kapitalistik Yaponiya taraqqiyoti. 1900-1917 yillarda imperialistik Yaponiya.

Osiyo va Afrika mamlakatlarining eng yangi tarixi

Arab mamlakatlari. Arab mamlakatlari 1918-1923 yillarda. Parij sulh konferensiyasida Arablar masalasi; arab mamlakatlarida mandat tizimini joriy qilinishi. Falastin muammosi. Siyosiy beqarorlik. Ikkinchi jahon urushi arafasida Arab mamlakatlari. Ikkinchi jahon urushi va Shimoliy Afrika mamlakatlarida mustamlaka

tuzumining barbod bo'lishi. Arab mamlakatlari 1940-1950 yillarda. Isroil davlatini tuzilishi va Falastin qarshilik harakati.

Arab mamlakatlari 1950-1990 yillarda. Misrdagi 1952 yil iyul inqilobi va Nosir hukumati. Arab sotsializmi mamlakatlari. Baas harakati. Arab sotsializmi mamlakatlari (islom yo'nalishi). Arabistonni neft chiqaradigan mamlakatlari. Arab mamlakatlari 1970-1994 yillarda.

Mintaqada AQSh harbiy nazoratini o'rnatish. AQSh harbiy-dengiz kuchlarining Fors ko'rfaziga kiritilishi (1987 y.). «Sahrodagi bo'ron» operatsiyasi. Iroq armiyasining mag'lub bo'lishi (1991 y.). Iroq tiklanish davrida. Yaqin Sharq muammosi va uni hal etish yo'llari.

Turkiya 1918-1990 yillarda. Turkiyada milliy-ozodlik harakatining ko'tarilishi (1918-1923 yillar). Sevr shartnomasi. Turkiya mustaqilligini mustahkamlash uchun kurashi (1923-1929 yillar). Tashqi siyosat. Sovet – Turkiya munosabatlari. Turkiya jahon iqtisodiy krizisi davrida (1929-1933 yillar). Ikkinchi jahon urushi arafasi va davrida Turkiya (1933-1945 yy.). Turkiya ikkinchi jahon urushidan so'ng (1945-1970 yillar). «Trumen doktrinasini» va «Marshall plani». Turkiya 1984-1990 yillarda. O'zbekiston – Turkiya siyosiy, savdo-iqtisodiy munosabatlari va uning istiqbollari.

Eron 1918-1990 yillarda. Eronda 1920-1921 yillardagi xalq ozodlik harakati. 1920 yillar oxiri va 1930 yillar boshida dehqonlar harakati. Rizashoxni tashqi siyosati. II Jahon urushi arafasida eronda Germaniya mavqeining kuchayishi. Eron ikkinchi jahon urushi davrida. Eron ikkinchi jahon urushidan so'ng. Eronning ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyoti (1970 yillar oxiri - 1990 yillar). 1978-1979 yillar shox tuzumi va imperializmga qarshi inqilob va uni harakatga keltiruvchi kuchlar. Eronni tashqi siyosati (1980-1990 yillar ohir.). Eron bilan O'zbekiston Respublikasi o'rtasida siyosiy, iqtisodiy va madaniy munosabatlar.

Afg'oniston 1919-1990 yillarda. Afg'onistonni mustaqillikka erishishi. Yosh afg'onlar. Sovet-afg'on munosabatlari. Afg'oniston ikkinchi jahon urushi arafasi va davrida. Afg'oniston urushdan so'ng. Afg'onistonning ijtimoiy-siyosiy taraqqiyoti (1953-1977 yillar). 1978 yil aprel inqilobi va Afg'oniston Demokratik Respublikasining vujudga kelishi.

1988 yil Jeneva bitimi va Afg'onistondan sovet qushinlarini chiqib ketishi (fevral 1989 y.). Mamlakatda Yangi siyosiy kuchlarni vujudga kelishi. Xalqaror reaksiya kuchlarni Afg'oniston ichki ishlariga aralashishi (Pokiston, eron Saudoviya arabistoni, Xitoy).

Afg'onistonning xalqaro mavqei. Afg'on muammosini siyosiy jihatdan hal etish. Toliblar. Rossiya-Afg'oniston munosabatlari. Afg'oniston-O'zbekiston siyosiy, iqtisodiy va madaniy aloqalari.

Pokiston 1947-1990 yillarda. Pokistonni tashkil topishi (1947 y.). Pokiston 1947-1958 yillarda. Pokiston 1958-1971 yillarda. Pokiston Z. A. Bxutto davrida (1971-1977 yillar). Ziyoyul Xaq hukumati (1977-1988 yillar). 1980 yillar oxiri va 1990 yillarda Pokistonning ichki siyosiy taraqqiyoti va tashqi siyosati. Pokiston va hozirgi zamon musulmon dunyosi. Pokiston bilan O'zbekistonning o'zaro iqtisodiy, siyosiy va madaniy munosabatlari.

Hindiston 1919-1990 yillarda. Hindistonda 1919-1922 yillarda xalq ozodlik harakatining ko'tarilishi. Hindiston 1923-1935 yillarda. Ikkinchi jahon urushi arafasi va davrida Hindiston. Hindiston 1947-1964 yillarda. Hindiston 1964-1977 yillarda. Hindiston

1977-1984 yillarda. Hindiston 1984-1990 yillarda. Hindiston tashqi siyosati. Hindiston bilan O'zbekiston o'rtasidagi siyosiy, iqtisodiy, madaniy munosabatlar.

Xitoy 1917-1990 yillarda. Xitoyda xalq-ozodlik harakatining ko'tarilishi (1917-1929 yillar). Xitoyda Gomindan hukumatining tuzilishi. 1928-1937 yillardagi inqilobiy kurash. XXRni tashkil topishi. Xitoyni sotsialistik taraqqiyot yo'liga o'tishi (1949-1957 yillar). Xitoy 1958-1976 yillarda. Xitoy 1976-1990 yillarda. Hozirgi davrda O'zbekiston-Xitoy munosabatlari.

Yaponiya 1918-1990 yillarda. Yaponiya 1918-1937 yillarda. Yaponiyaning Xitoyga qarshi agressiv urushi (1937-1941 yillar). Amerika okkupatsiyasi. Yaponiyaning iqtisodiy va siyosiy mavqeining tiklanishi. (1945-1956 yy.). Yaponiyani yirik davlatlar o'rtasidagi raqobatchilikning asosiy markazlaridan biriga aylanishi (1957-1973 yy.). Yaponiya iqtisodini qayta kurish. Siyosiy muvozanatni tiklashga intilish. (1974-1994 yy.). Yaponiya iqtisodiy qudratining kuchayishi va Yaponiyaning dunyo siyosatidagi rolining oshishi. SSSRni parchalanishi va Yaponiyaning sobiq sovet Respublikalari bilan aloqalari va bu munosabatlarning istiqbollari.

Yevropa va Amerika mamlakatlari o'rta asrlar davrida

Rim saltanati IV-V asrlarda. Quldorlik tuzumining inqirozi. Feodal tuzumning asosiy belgilari. O'rta asr jamiyatining xronologik chegaralari. IV-V asrlarda Rim saltanati jamiyatining yangi qatlamlari. Mahaliy feodallarning xuquqlari. Xristian cherkovi. Rim saltanati varvarlarning bosqini arafasida.

Varvarlarning ijtimoiy tuzumi. Keltlar. Germanlar. Slavyanlar. Varvar qabilalarning uch guruXI. Varvarlarning ijtimoiy tuzumi. Varvar qabilalarning joylashgan xududi. Rimliklar tomonidan Galliyaning bosib olinishi. Yuliy Sezar. Patriarxal qullik. Varvar qabilalarning dini. Harbiy demokratiya tuzumi.

Rim saltanatining varvarlar tomonidan bosib olinishi. Varvar qirolliklarning tashkil topishi. Halqlarning buyuk kuchishi arafasida german qabilalar. Halqlarning kuchishi boshlanishining sabablari. Xunlar. Vestgotlar va boshka german qabilalarning Rim saltanati xududiga kuchishi. Varvar qirolliklarning tashkil topishi. Varvar boskinining yakunlari.

Franklar qirolligida feodal munosabatlarning rivojlanishi. Fransuz qirolligining tashkil topishi. Franklar Xlodvig davrida. V-VI asrlarda franklarda ijtimoiy tuzum. Merovinglarning zaiflashishi sabablari. Karolinglarning xukumronligi. Buyuk Karl saltanati va uning parchalanishi. Normanlarning boskini. Kapetinglar xukumronligining boshlanishi.

X-XI asrlarda Germaniya, Italiya, Angliya va papalik. X-XI asrlarda Germaniyada feodal munosabatlarning rivojlanishi. Italiya yurishlari. Muqaddas Rim saltanatining tashkil topishi. Papa va imperatorlarning investitura uchun kurashi. Genrix IX ning xukumronligi.

VII-XI asrlarda slavyanlar. Slavyan davlatlarning tashkil topishi. Slavyanlar joylashgan xudud. Janubiy slavyanlar. Bolgar podsholigi. Serb va Xorvat davlatlarining tashkil topishi. Knyaz Samo davlati. Buyuk Moraviya davlati. Kirilitsa yozuvining ixtiro kilinishi. Kiev Rusining tashkil topishi. Ryuriklar sulolasi. CheXIya qirolligi va Muqaddas Rim saltanati. Polsha davlatining tashkil topishi. Polshada feodal tarqoqlik.

VI-XI asrlarda Vizantiya saltanati. Rim saltanatining parchalanishi. Sharqiy Rim saltanati. Yustinian davrida Vizantiyaning kengayishi. Yustinianning qonunchilik va me'morchilik faoliyati. «Nika» qo'zg'oloni. Feodal zulmning kuchayishi. Cherkovning

parchalanishi. VI-XI asrlarda Vizantiya madaniyati. Vizantiya saltanatining inqirozi. Vizantiya va Kiyev Rusi.

O'rta asr shaharlarining paydo bo'lishi va rivojlanishi. Ilk o'rta asrlar davrida xunarmandchilik va ayrboshlash. Hunarmandchilikning qishloq xo'jaligidan ajralib chiqishi. Hunarmandchilik turlari. Xunarmandchilik va savdo markazlari bo'lmish yangi shaharlarning paydo bulishi. Yevropada jahon savdosining ikki markazi.

Salb yurishlar. Salb yurishlarning sabablari va ishtirokchilari. Birinchi salb yurish. Ikkinchi, uchinchi va turtinchi salb yurishlar. Oxirgi salb yurishlar. Salb yurishlarning yakuni va ularning ahamiyati.

XI-XV asrlarda G'arbiy Yevropa davlatlari. Fransiyada markazlashish siyosatining boshlanishi. General shtatlar. Yuz yillik urush. Siyosiy birlashishning yakuni. Fransiya XV asrning ikkinchi yarmida. Mutloq monarxiyaning o'rnatilishi. Fransuz millatining tashkil topishi.

Angliyada siyosiy markazlashishning boshlanishi. Vilgelm Boskinchi va uning vorislari. Erkinliklarning buyuk Xartiyasi. «Na'munali parlament». Uot Tayler qo'zg'oloni. Kizil va Ok atrgullar urushi. Tyudorlarning xokimiyat tepasiga kelishi.

Germaniya XII-XIII asrlarda. Shtaufenlar sulolasi. Barbarossaning Sitsiliya siyosati. Papa Innokentiy III siyosati. Shtaufenlarning inkirozi. German feodallarining G'arbga salb yurishlari. Ganza ittifoki. XIII-XV asrlarda Germaniyaning siyosiy rivojlanishi. Gabsburglar xokimiyati.

Italiya XIII-XV asrlarda. Venesiya respublikasi. Florensiya. Medichi sulolasining zulmi. Papa hokimiyatining inqirozi.

Ispaniya va Portugaliya XI-XV asrlarda. Ispaniyada arablar. Rekonkista xarakati boskichlari. Navarra, Portugaliya va Kastiliya kirolligi. Aragon federatsiyasi.

XI-XV asrlarda Sharkiy Yevropa davlatlari. Kiev Rusining siyosiy parchalanishi. Nemis va shved salbchilariga karshi kurash. Aleksandr Nevskiy. Mugillar boskini. Kulikovo jangi. Kiev Rusi va Oltin Urda.

CheXIya XII-XIII asrlarda. Nemis mustamlakachiligi. Lyuksemburglar sulolasi. Gusitlar xarakati. Yan Gus. Gusit urushlari.

Polshada XI-XIII asrlarda feodal munosabatlarning rivojlanishi. Feodal tarkoklik. Pan va shlyaxtalar mavqeining oshishi. Polsha madaniyati.

Venger davlatining tashkil topishi. 1222 yil Oltin bulla. Mug'il-tatarlarning kirib kelishi. Vengriya XIV-XV asrlarda. 1514 yil kurutsilar xarakati. Venger davlatining kulashi.

Ikkinchi Bolgar podsholigi. Bolgariya XIII-XIV asrlarda. 1277-1280 yillar dehqonlar urushi. Ikkinchi Bolgar podsholigining qulashi.

Serbiya XII-XIV asrlarda. Stefan Dushan konunlari. Serbiyaning parchalanishi. Usmonli turklarning boskini. Kosovo jangi.

Vizantiya saltanati XIII-XV asrlarda. Mug'illar bilan to'qnashuv. Florentiya ittifoqi. Konstantinopolning qulashi va uning siyosiy ahamiyati.

O'rta asrlarda Amerika (XV asr oxirigacha). xindularning mashg'ulotlari. Mayyalarda shahar-davlatlar. Mayya ehromlari. Asteklar. Davlat tuzumi. Xunarmandchilikning rivojlanishi. Inklar. Ijtimoiy tuzum. Dehqonchilikning rivojlanishi. Me'moriy yodgorliklar.

Buyuk jug'rofiy kashfiyotlar. Kashfiyotlarning sababi. Afanasiy Nikitin. xindistonga dengiz yo'lining ochilishi. Xristofor Kolumb. Dunyo bo'ylab ilk sayohat. Frensis Dreyk.

Avstraliyaning kashf etilishi. Abel Tasman. Jugʻrofiy kashfiyotlarning iqtisodiy-siyosiy natijalari.

XVI-XVII asrlarda Gʻarbiy Yevropa mamlakatlari. Angliya: Iqtisodiy rivojlanishi. Gov tutish siyosati. Tyudorlar absolyutizmi va uning ijtimoiy negizlari. Angliyada cherkov islohati (reformatsiya). XVII asrda Angliyaning ichki va tashki siyosati. Styuartlar sulolasi xukumronligining boshlanishi.

Fransiya: Iqtisodiy rivojlanishi. Fransuz absolyutizmi va uning ijtimoiy negizlari. Fransiyada reformatsiya. Gugenotlar urushi. Burbonlar sulolasining absolyut siyosati.

Germaniya: Iqtisodiy rivojlanishi. Gabsburglarning tashqi siyosat Reformatsiya davri. Martin Lyuter. Dehqonlar urushi. Oʻttiz yillik urush. Tomas Myunser. Vestfaliya tinchlik sulhi.

XVI-XVII asrlarda Sharkiy Yevropa mamlakatlari. Rossiyaning mugillar zulmidan ozod boʻlishi. Markazlashish jarayoni. Ivan Grozniy islohatlari. Livoniya urushi. Rossiya tarixida toʻqolon davri. Romanovlarning xokimiyat tepasiga kelishi.

Polshaning XVI asrda iqtisodiy rivojlanishi. Krepostnoylikning kuchayishi. 1569 yilgi Lyublin uniyasi (ittifoki). Vaza sulolasi hukumronligi. Polsha qirolligining inqirozi. Polsha madaniyati.

Yevropa va Amerika mamlakatlari yangi tarix davrida (1640-1870)

Ingliz burjua inqilobi. Yangi tarixning asosiy qismi va ikki bosqichi. Xalqaro vaziyat. XVII asr oʻrtalarida Yevropa mamlakatlarining iqtisodiy ahvoli.

Inqilobning sabablari va boshlanishi. Birinchi va ikkinchi fuqarolar urushi. Respublika yillari. Kromvel protektorati. Shonli inqilob va uning natijalari.

Shimoliy Amerika burjua inqilobi. AKShning tashkil topishi. XVII–XVIII asrning birinchi yarmida ingliz mustamlakalarning ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy rivojlanishi. Mustakillik uchun urush sabablari va boshlanishi. Ittifoqchilar masalasi. 1787 yil Konstitutsiyasi. «Xuquqlar haqida Bill».

Fransuz burjua inqilobi. Inqilobning sabablari va boshlanishi. Yirik burjuaziya hukumronligi. 1791 yil Konstitutsiyasi. Respublikaning urnatilishi. Milliy Konvent. Yakobinchilar diktaturasi. 1793 yil Konstitutsiyasi. Direktoriya davri. 1795 yil Konstitutsiyasi. 1799 yil 9 noyabr davlat toʻntarishi. Bonapart Napoleon.

XVII asr oxiri – XIX asrda Rossiya. Rossiyaning Sharqqa kengayishi. 1648-1649 yil Zemsk sobori. Rossiya Petr 1 davrida. Shimoliy urush. Petr islohatlari. XVIII asrning ikkinchi yarmida Rossiyada kapitalistik munosabatlarning shakllanishi. Yekaterina II davri. Yemelyan Pugachev qoʻzgʻoloni. Yekaterina islohatlari. Rossiya Bonapart Napoleon urushlari davrida. Tilzit sulhi. Dekabristlar qoʻzgʻoloni. 1830-1850 yillarda ijtimoiy harakatlar. XIX asrning 60-chi yillarida Rossiyaning ichki ahvoli. Krepostnoy xuquqning bekor qilinishi.

1815-1870 yillarda Gʻarbiy Yevropa mamlakatlari. Angliya: Sanoat toʻntarishi davri. Iqtisodiy inqirozlar. Iqtisodiy oʻsish. Davlat tuzumi. Parlament islohatlari. Osiyo va Afrikada mustamlakachilik siyosati.

Fransiya: 1814-1815 yil Vena kongressi. Yevropaning qayta tuzilishi. «Muqaddas ittifoq». Burbonlarning tiklanishi. 1830 yil Iyul inqilobi natijalari. «1830 yil Xartiyasi». Burjuaziya qirol. 1848 yil burjua-demokratik inqilob. Ikkinchi Respublikaning oʻrnatilishi. Fransiya Ikkinchi imperiya davrida (1852-1870). Tashki siyosat.

Germaniya: Siyosiy tarqoqlik. Germaniya Vena kongressidan keyin. Napoleon urushlaridan soʻng Germaniyaning iqtisodiy ahvoli. 30-yillarda liberal-burjua

opozitsiyasi. 1848 yilgi inqilob. Germaniyaning birlashish yullari. 1849 yil Umumgermaniya Konstitutsiyasi. Germaniyaning birlashishi. Otto fon Bismark. Shimoliy German Ittifoqi. Qishloq xo'jaligida kapitalizm rivojlanishining «prusscha yuli».

Italiya: 1848-1849 yil inqilobi. Italiyaning milliy birlashishi. Sardiniya qirolligi va Lui Napoleon Sh. Birlashishning birinchi va ikkinchi bosqichlari. Djuzeppe Garibaldi. Birlashish yakunlari.

AQShda kapitalizmni rivojlanishi. Ikkinchi inqilob. (1861-1865 yil fukarolar urushi). AQShda kapitalistik rivojlanishning asosiy belgilari. Tashqi siyosat. G'arbga kengayish. Inqilob sabablari. Fuqarolar urushining boshlanishi. Ittifoqchilar masalasi. Avraam Linkoln. Qullikning bekor qilinishi. Urush natijalari.

Lotin Amerikasida mustaqil davlatlarning tashkil topishi. Gaitida qullar qo'zg'oloni. Tussen Luvertyur. Lotin Amerikasida Ispan mustamlakalarning ahvoli. Tupak Amaru qo'zg'oloni. Meksida ozodlik harakti. Ispan mustamlakalarining ozod bo'lishi. Simon Bolivar. Xose Sen Martin.

Yevropa va Amerika mamlakatlari yangi tarix davrida(1871-1918)

Fransiya-Germaniya urushi. Parij kommunasi. Urush sabablari. Urushga tayargarlik darajasi. Urush ishtirokchilari maqsadlari. Xarbiy harakatlar. Urush natijalari. Fransiyada Uchinchi respublika. Xukumat konstitutsiyasi. 1871 yil 18 mart inqilobi. Kommuna Soveti. Ijtimoiy-iqtisodiy islohatlar. Parij Kommunasi mag'lubiyati sabablari.

Monopoliyalarning tashkil topishi. Davlat-monopolistik kapitalizmining asosiy xususiyatlari. Kapitalistik rivojlanishning ikkinchi bosqichi. Monopoliya turlari. G'arbiy Yevropa mamlakatlari va AQShda monopolistik kapitalizmning o'ziga xos xususiyatlari.

XIX asr oxiri – XX asr boshida G'arbiy Yevropa va AQSh.

Germaniya: Kapitalning markalashishi. Moliya kapitali. Yunker-burjua kapitalizmi. Tashqi siyosat. Germaniya saltanati Konstitutsiyasi. Uchlar Ittifoqi. Mustamlakachilik siyosati.

Angliya:Iqtisodiy rivojlanish. Banklarning o'sishi. Irlandiya masalasi va ijtimoiy harakatlar. Mustamlakachilik kapitalizmi. Mustamlakachilik siyosatidagi raqobat. Ingliz-bur urushi.

Fransiya: Iqtisodiy kolokning sabablari. Qishlokdagi ahvol. Sudxo'rlik kapitalizmi. Uchinchi respublika konstitutsiyasi. Mustamlakachilikda raqobat.

AQSh: XIX asr oxirida AQSh iqtisodiy rivojlanishining omillari. Monopoliyalarning tuzilishi. Moliya oligarxiyasi. Monopolistik kapitalizm. Ijtimoiy harakat va tashqi siyosat.

XIX asr oxiri – XX asr boshida Sharkiy Yevropa mamlakatlari. Avstro-Vengriya saltanatining iqtisodiy rivojlanishi. Tashqi siyosat Bolkon siyosati va Germaniya bilan munosabatlari. Slavyan halqlarining milliy-ozodlik kurashi. Ijtimoiy harakatlar. Gaynfeld dasturi. Vengriya sodial-demokratiyasi.

Avstro-Vengriya saltanati XX asr boshida. Chexiyaning iqtisodiy va ijtimoiy ahvoli. Umumhalk saylash xuquqi uchun kurash. Bosniya va Gersegovina ozodlik xarakatlari. Siyosiy inqiroz. «Trializm» qarori.

Bolkon yarimoroli davlatlari XIX asr oxiri – XX asr boshida. Bolqon xalqlari Usmonli turklar saltanati zulmi ostida. Slavyanlarning milliy-ozodlik xarakati. Rus-Turk urushi. San-Stefano sulhi. Bolgariya, Rumyniya, Serbiya va Albaniyaning mustaqil bo'lishi. Bu davlatlarning tashqi siyosati.

XIX asr oxiri – XX asr boshida Rossiya. Xalq xujaligining rivojlanishi. Kishloq xo'jaligi rivojlanishining ikki yo'li. Iqtisodiy o'sish. Ilk monopoliyalarning tashkil topishi.

Rossiyada ijtimoiy xarakat va ijtimoiy-siyosiy fikrning rivojlanishi. XIX asrning oxirida Rossiyaning tashqi siyosati. Yevropa bilan munosabat. Rus-turk urushi. 1878 yil San-Stefano sulhi. Mustamlakalarda Rossiyaning milliy siyosati. Rossiya XX asr boshida. Rus-Yapon urushi. 1905-1907 yillarda inqilobiy harakatlar. Stolypin agrar islohati. Rossiyaning tashqi siyosati. Rossiya va Angliya o'rtasida 1907 yil konvensiyasi.

XIX asr oxiri – XX asr boshida Lotin Amerikasi mamlakatlari. Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish. Ispan-Amerika urushi. Meksikada burjua inqilob. P. Dias diktaturasi. Emiliana Sapata qo'zg'oloni. Fransisko Vilya va uning safdoshlari. Braziliyada qullikning bekor qilinishi. Argentina. 1873 yilgi fuqarolar kodeksi. Kishloq xo'jaligining rivojlanishi. Markaziy Amerika mamlakatlari va AQSh.

Birinchi jaxon urushi. Yevropa mamlakatlari urush yillarida (1914-1918). Urushning sabablari va boshlanishi. Urushning xarakteri. Asosiy frontlarda urush xarakatlari. Urush yillarida Yevropa mamlakatlarining ichki siyosati. Urush yakuni.

Yevropa va Amerika mamlakatlari eng yangi tarix davrida(1918-1945)

Urushdan keyingi tinchlik (1918-1920). Parij anjumani. Versal tinchlik sulhi. «Vudro Vilsonning 14 moddasi». Millatlar Ligasining tuzilishi. Yevropada yangi davlatlarning tuzilishi. Vashington anjumani va uning karorlari. Versal-Vashington tizimining zaifligi. Brest sulXI.

XX asr 30-yillarida Yevropa va Amerika mamlakatlari

1929-1933 yil jaxon iqtisodiy inqirozi. Xalqaro munosabatlar. Fashizm. Italiya va Germaniyada natsistlarning xokimiyat tepasiga kelishi. Franklin Ruzvelt. AKShning «Yangi kurs» siyosati. AKSh tashqi siyosati. Yevropa mamlakatlari urush arafasida. Myunxen shartnomasi. Sovet-German munosabatlari.

Ikkinchi jahon urushi (1939-1945). Urushning davrlari. Boshlangich davr. «G'alati urush». Kompen shartnomasi. «Barbarossa» rejasi. Urushda tub burilish. El-Alamayn jangi. Stalingrad jangi. Kursk jangi. Texron anjumani. Ikkinchi frontning ochilishi. Yevropaning ozod kilinishi. Kryn va Posdam anjumanlari. Urush yakuni.

Yevropa va Amerika mamlakatlari eng yangi tarix davrida(1945-2005)

«Sovuq urush» davrining boshlanishi. «Sovuq urush» ning kelib chiqishi sabablari. Xududiy masala. BMTning tashkil topishi. Varshava shartnomasi. AQShning urushdan keyingi siyosati. Xarbiy-siyosiy bloklar. Siyosiy xaritada o'zgarishlar. Sharqiy Yevropa mamlakatlarida kommunistik tartiblarning o'rnatilishi.

1945-1990 yillarda G'arbiy Yevropa mamlakatlari.

Germaniya: Urushdan keyingi Germaniya. Germaniyaning ikki davlatga bo'linib ketishi. GFR Konstitutsiyasi. Iqtisodiy o'sish va uning omillari. Siyosiy kuchlarning jamiyatda tutgan o'rni. Katta koalitsiya. Kichik koalitsiya. GFRning tashqi siyosati. Berlin devori. Germaniyaning birlashishi.

Angliya:Buyuk Britaniya urushdan sung. Leyboristlar siyosati. Olster muammosi. Konservatorlar siyosati. Iqtisodda tub burilish. «Tetcherizm» siyosati.

Fransiya: Urushdan keygi ahvol. Turtinchi respublika konstitutsiyasi. Fransiyaning tashqi siyosati. Beshinchi Respublika. General Sharl de Gollning uziga xos tashki siyosati. Evian sulXI. Sotsialistlar xokimiyat tepasida. Fransua Mitteranning ichki va tashqi siyosati.

Italiya: Urushdan keyingi Italiya. De Gasperi hukumati faoliyati. Xristian-demokratik partiyaning inqirozi. Iqtisodiy rivojlanish. Italiya Kommunistik partiyasi faoliyati. Mafiya. Siyosiy inqiroz.

1945-1990 yillarda Sharqiy Yevropa mamlakatlari

GDR: Totalitar tartiblarning oʻrnatilishi. GDRning tashkil topishi. Iqtisodiy rivojlanish. Germaniyaning birlashishi va uning oqibatlari.

Vengriya Respublikasi. «Proletariat diktaturasi». Totalitar rejimning oʻrnatilishi. Katagonlar. 1956 yil Budabeshtda kommunistik rejimga qarshi qoʻzgʻolon.

Rumyniya: Demokratik islohatlarning oʻtkazilishi. 1947 yil – Rumyniya Xalq Respublikasi. Iqtisodiy rivojlanish. N. Chaushekuning shaxsga sigʻinish siyosati. 1989 yil inqilobiy voqealari. Mamlakatning bozor munosabatlariga oʻtishi.

Albaniya: Urushdan keyingi iqtisodiy va siyosiy rivojlanishi. 70-80-chi yillarda avtarkiya siyosati. R. Aliya. Davlat siyosatidagi oʻzgarishlar. Hokimiyat tepasiga sotsialistlarning kelishi.

Yugoslaviya: Mamlakat uchun urush yakunlarining ahamiyati. Respublikaning eʼlon qilinishi. Iqtisodiy rivojlanish. Iosip Broz Tito va Stalin. Sovet Ittifoqi va Yugoslaviya oʻrtasidagi kelishmovchiliklar sababi. «Oʻz oʻzini boshkarish sotsializmi» tamoillari. Separatik harakatlarning oʻsishi. Iqtisodiy inqiroz sabablari. Yugoslaviyaning parchalanishi. Fuqarolar urushi va yakunlari.

Bolgariya: Respublika eʼlon qilinishi. 50-70-chi yillarda sotsialistik kurilish. Sotsializmni islohat qilishga urinish va uning natijalari.

Chexoslovakiya: Iqtisodiy va siyosiy oʻzgarishlar. Yangi Konstitutsiyaning qabul qilinishi. Kommunistlar diktaturasi davri. 60-chi yillarda iqtisodiy rivojlanish. 1968 yil «Praga bahori» voqealari. 1981 yil inqilobi va uning natijalari. CheXIya va Slovakiyaning tashkil topishi.

Polsha: Mamlakatda siyosiy vaziyat. Totalitar rejimning oʻrnatilishi. Tashqi siyosat. Polsha Xalq Respublikasining eʼlon qilinishi. 50-70-chi yillarda iqtisodiy rivojlanish. «Birdamlik» kasaba uyushmasi harakatining faoliyati. 1980 yil siyosiy voqealari. Lex Valensa.

1945-1990 yillarda AQSh. AQShning urushdan keyingi ahvoli. Trumen strategiyasi. Djon Kennedi. Vetnam urushi. «Asr kotilligi». Richard Nikson. Uottergey janjali. Respublikachilar Ronald Reygan boshchiligida. Iran-kontras janjali.

1945-1990 yillarda Sovet Ittifoqi. Urushdan keyingi iqtisodiy ahvol. Iosif Stalin. Siyosiy katagonlar. N. S. Xrusev. Shaxsga sigʻinish siyosatining fosh qilinishi. Iqtisodiy islohatlar. Qishlok xoʻjaligidagi oʻzgarishlar. Tashqi siyosat.

L. I. Brejnev. Kommunistik partiya diktaturasining tiklanishi. 60-70-chi yillarda iqtisodiy rivojlanish. 70-chi yillarda tashqi siyosat. Iqtisodiy inqiroz sabablari. 1977 yil Konstitutsiyasi. Sovet Ittifoqining milliy siyosati. M. S. Gorbachev. Qayta kurish siyosati. Tashqi siyosat. Qayta qurish natijalari.

Dunyo XX asr oxiri – XXI asr boshida. BMT mavqeining oshishi. BMT Xavfsizlik Kengashi faoliyati. Yevropada integratsion jarayonlar. Global muamollar. Xududiy majoralar. Halqaro terrorizm va diniy ekstremizm. Demografik muamollar. Atrof-muhitni muxofaza qilish. Ijtimoiy fikrda roʻy bergan oʻzgarishlar. Xozirgi dunyo madaniyati va undagi oqimlar. XX-XXI asr fani.

“Tarixiy tadqiqot metodologiyasi va metodlari” boʻlimi mavzulari:

Fan, ijod va ijimoiy-madaniy jarayonlar uygʻunligi, oqilonalik va ilmiy tadqiqot metodologiyasi uygʻunligi, tarixiy tadqiqotlar klassifikatsiyasi, ilmiy faoliyatda xolislik, ilmiy tadqiqot metodologiyasi, ilmiy tadqiqotda dalillarning roli, ilmiy tadqiqotda

muammo va muammoli vaziyat, ilmiy tadqiqot metodlarida axborot va axborot texnologiyalarining ta'siri, ilmiy tadqiqot metodida tushunish va tushuntirish muammosi, ilmiy tadqiqotda intuitsiyaning roli, olimning ijtimoiy mas'uliyati.

Imtihon savollari

1. Sharq an'anaviy jamiyatining o'ziga xos xususiyatlari
2. Tarixiy geografiya
3. Tarixiy-ilmiy tadqiqot metodologiyasi
4. Din tarixi
5. Tarixiy demografiya
6. Tarixiy tadqiqotlar klassifikatsiyasi
7. Tarixiy shaxslarning mamlakat rivojida o'rni
8. Ijtimoiy-siyosiy ta'limotlar tarixi
9. Sharq mamlakatlarining yangi tarixi (dissertatsiyaning ob'ekti doirasida)
10. Davlat va jamiyat tarixi
11. Tarixiy konfliktologiya
12. Sharq mamlakatlarining o'rta asrlar tarixi (dissertatsiyaning ob'ekti doirasida)
13. Ijtimoiy-siyosiy jarayonlar tarixi
14. Davlatchilik tarixi
15. Sharq mamlakatlarining qadimgi tarixi (dissertatsiyaning ob'ekti doirasida)
16. Makro va mikro tarix
17. Qiyosiy tarixiy tadqiqotlar
18. Diniy tafakkurning paydo bo'lish tarixi va evolyutsiyasi
19. Tarixiy jarayonlar va hodisalarning universalligi va o'ziga xosligi
20. Tarixiy xronologiya
21. Buyuk sivilizatsiyalarning transformatsiyasi
22. Jahon tarixini ilmiy davrlashtirish
23. Agiografik asarlar tarixiy manba sifatida
24. Tarixiy an'analar va innovatsion o'zgarishlar

Kirish imtihonlari natijalarini baholash mezonlari

Imtihonni baholash uchun maksimal baho – 100 ball etib belgilanadi.

JAMI 4 ta savolga: 100 ball, shundan:

- 1-savolga javob: maksimal – 25ball;
- 2-savolga javob: maksimal – 25 ball;
- 3-savolga javob: maksimal – 25 ball;
- 4-savolga javob: maksimal – 25 ball.

Har bir savol bo'yicha javoblarni baholash quyidagi mezonlar asosida amalga oshiriladi:

- nazariy va amaliy bog'liqlikda yoritilgan;
- mazmunni yoritishda mustaqil ilmiy mushohada;
- nom va ilmiy atamalarni bilish darajasi;
- ilmiy mushohada yuritish iqtidori to'la ko'rinsa;
- keltirilgan faktlar hozirgi davrdagi jarayonlar, o'zgarishlar bilan o'zaro aloqadorlikda ochib berilgan, chuqur ilmiy tahlil etilgan hamda xronologik jihatdan to'g'ri yoritilgan;
- o'z fikrini tizimli mustaqil tahlil qilgan, erkin va mustaqil ifoda eta olgan;

- fikr aniq va izchil ifodalangan, barcha savollar mutlaqo to‘liq yoritilgan va bunda tegishli ilmiy adabiyotlarga tayanilgan;
- O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoevning asarlarida bayon qilingan tamoyillar va xulosalarga har tomonlama chuqur asoslangan javoblarga *a’lo* baho qo‘yiladi.

Barcha savollarga nisbatan to‘liq javob berilgan, fikr izchil ifodalangan, lekin bunda tegishli ilmiy va uslubiy adabiyotlarga kamroq e’tibor berilgan bo‘lsa, *yaxshi* baho qo‘yiladi.

Barcha savollarga qisman javob bera olgan va ma’lum darajada ilmiy, o‘quv-uslubiy adabiyotlaridan foydalangan bo‘lsa, *qoniqarli* baho qo‘yiladi.

Fikr aniq ifoda etilmagan, bironta ham savolga qisman bo‘lsada to‘g‘ri javob berilmagan, tegishli ilmiy, o‘quv-uslubiy adabiyotlardan mutlaqo foydalanilmagan javoblar uchun *qoniqarsiz* baho qo‘yiladi.

Tavsiya qilingan adabiyotlar

1. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик О‘збекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. – Т.: “О‘збекистон”, 2016.- 56 б.
2. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини та’минлаш – юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. - Т.: “О‘збекистон”, 2017. - 48 б.
3. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан қурамыз. – Т.: “О‘збекистон”, 2017. - 488 б.
4. Берзин Э. О. Юго-Восточная Азия с древнейших времен до ХУШ в. М. , 1995.
5. Бойназаров Ф. Қадимги Дунё тарихи. Дарслик. Т. , 2004.
6. Бойназаров Ф. Қадимги дунё тарихи. Дарслик. Т. , 2000
7. Василев Н. История Востока. 1-2 том. М. , 2004.
8. Вигасин А. , Дандомаев М. История Древнего Востока. Учебник. М. , 2001.
9. Г. А. хидоят, Х. Г. Гуломов. Всемирная история. Новейший период. Европа и США после второй мировой войны. (1945-1995). - Т. , 1999.
10. История Древнего Мира. М. 1998.
11. История средних веков. Учебник в 2-х частях. Под ред. С. П. Карповой. М. , МГУ, 1998.
12. Немировский А. И. История Древнего мира. В 2-х частях. Античность. М. , «Владос», 2000.
13. Новая и новейшая история Турции. М. 1992.
14. Новая история Европы и Америки (1871 - 1900). М, 2003
15. Новая история стран Европы и Америки. Второй период. Подред. И. М. Кривогуза и Е. Е. Юровской. - М. , 1998.
16. Новая история стран Европы и Америки. Первый период. Под ред. Е. Е. Юровской и И. М. Кривогуза. - М. , 1998.
17. Новейшая история (1939-1992). - М. , 1993.
18. Новейшая история стран Азии и Африки. XX век. В 3-х частях. М. , «Владос», 2000.
19. Новейшая история стран Европы и Америки. XX век. 1900 –1945. Часть 1, М, 2002

20. Новейшая история стран Европы и Америки. XX век. 1945 –2000. Часть 2, М., 2001.
21. Нуриддинов Э. З. , Кичкилов Х. Энг янги тарих (1989-2008). Дарслик. Т. , 2010
22. Понамарев М. В. , Смирнов С. Ю. Новая и новейшая история стран Европы и Америки. 1 том. М. , 2000.
23. РодриГЭС Н. Новейшая история стран Азии и Африки. XX век. 1-3 части. М. , 2001
24. Строганов, А. И. .Новейшая история стран Латинской Америки. М. , 1995.
25. Т. Ф. Фиёсов. Ниндистонни янги тарихи. Т. 2000.
26. Т. Ф. Фиёсов. Қадимги Ниндистон тарихи. Т. 1999.
27. Умумий тарих. Қадимги давр. О‘қув қо‘лланма. Т. , ТошДШИ, 2010.
28. Э. Нуриддинов, Х. Кичкилов, М. Лафасов. Энг янги тарих (1918-1945йиллар). Дарслик. Т. , “Насаф” нашриёти, 2010.

Qo‘shimcha adabiyotlar

1. Аъзамова С. , Обидов Б. Нозирги Ниндистон. Тошкент. 1991.
2. Болшаков О. Г. Средневековый город Ближнего Востока. М. , РАН. 2001
3. Германия. Факторы. Издано: Ведомство печати и информатсии
4. Гиясов Т. Г. Б. Тошкент. 1992.
5. История средних веков. Хрестоматия. - М. , 1998.
6. Қосимов А. М. Туркия. Т. 1992.
7. М. Абдураззокова. XX аср иккинчи ярми Жаҳон тарихи.
8. Махмудбеков Ш. –Борба народа Египта за независимость. –Ташкент. –1993.
9. Махмудбеков Ш. Развитие капитализма а арабском мире. М. 1992.
10. Мунавваров З. –Арабистон ярим ороли мамлакатлари. –Тошкент. –«Фан», – 1994.
11. Мунавваров З. –Уммон Султонлиги: тарих, иқтисод, сиёсат. Тошкент. «Фан». 1994.
12. Новая и новейшая история. Журнал. - М. , 1991-2000 гг.
13. Османские завоевания арабских стран (1516-1574). РАН, 2001.
14. Писсы Древнего Египта. Под ред Четверухина А. С. СПб. 2001.
15. Решетов С. В. Мировая история нового времени. - М. , 1992.
16. Страны мира. Краткий политико-экономический справочник. –
17. Страны мира. Энциклопедический справочник. М. , 2007.
18. Фадеева М. Концепсия власти на Ближнем Востоке (Средневековое и новое время). М. , 2001. феодального правительства. - Германия. 1998.
19. Фрай Р. Наследие Ирана. 2-е изб. М. , 2002
20. Япония и современный мировой порядок. М. , 2002.

